

lelőhely déli részét szeli át, amely a kis dombhát leglaposabb része. A feltárt 4835 m²-en 166 objektumot találtunk. Zömében gödrök, és egy kusza árokrendszer részletei kerültek napvilágra. Sok volt a határozott körvonalú gödörfolt, de kevés a lelet. A legtöbb objektumban néhány őskori, rossz megtartású oldaltöredéken kívül mást nem találtunk. Kiemelkedett a 80. sz. gödör, amelynek déli felében a Somogyvár-Vinkovci kultúra ép edényére bukkanunk, É-i felének feltárása közben pedig teknősbéka páncélzatát találtuk meg. Ez idáig egy Árpád-kori gödröt tártunk fel, a többi objektum őskori, kora bronzkori.

A leletek a nagykanizsai Thúry György Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

SZÁRAZ CSILLA

160. Gelej, Sinka-halom

(Heves megye) LT, Sza

Lakossági leletbejelentésre végzett helyszíni szemlét Szörényi Gábor András 2005. május 17-én a Sinka-halomnál. Megállapította a lelőhely folyamatos pusztítását, homokbányászás általi veszélyeztetettségét. Emiatt végeztünk sürgős leletmentést május 23–28 között.

Felmértük a bányát, és a HP 1991. kő mellett meghagyott földnyelven kezdtük a munkát. Itt 9 objektumot rögzítettünk. Közülük öt római császárkori sír volt, a többi települési objektumnak, illetve üres gödörnek bizonyult. A bánya ÉNy-i szélén kibontottunk egy sírt, tájolása kis eltéréssel É–D. Ez az egyetlen bolygatatlan sír, melybe férfit temettek, vas mellékletei voltak, a legjelentősebb az 58,6 cm hosszú vaskard, az egykori szervesanyag markolat végét bronzlemez védte. A bánya DK-i részén két kelta épületrészt tártunk fel. Jellegzetes korongolt, duzzadt peremű, grafitos kerámiaanyaguk és egy vasfibula a LT D időszakára keltezte használatukat.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA

161. Gesztely határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, Á, Kk

2005. július 29-én helyszíni szemlét végeztem a Hernád út 5. sz. telken. A tulajdonos 30 év óta gyűjt régészeti leletanyagot. A telek a Hernád bal partján, közel a vízhez, árvízmentes területen található. A telken kevés neolitik, 10–11 századi, valamint igen sok 16–17. századi kerámia: fazekak, korsók, kályhacsempe, olló, patkó került elő. 2005 júniusában a telken építkezés közben feltehetően egy zsugorított helyzetben fekvő csontváz koponyáját bolygatták meg. A váz többi része az épület alá került.

A Hernád jobb partján, a Gesztely–Onga közút déli oldalán helyszíni szemlét végeztem az út által metszett Sűvöltő-dombon. A terület Ny-i fele szántó, K-i erdő. A dombon nagy mennyiségű bronzkori kerámia, kagyló, és kevés Árpád-kori kerámia volt található a felszínen.

PUSZTAI TAMÁS

162. Gomba határa

(Pest megye) U, R, B, Sza, A, Á, Kk

2005 márciusában terepbejárást végeztünk a Gomba-I. jelű szénhidrogén bányatelek területén. Előzetesen a bányatelek kb. 43 ha területén egy (Gomba 3.), K-i része mellett két (Gomba 4., 5.) lelőhelyről volt tudomásunk. A terepbejáráás során a bányatelek ÉK-i, nagyobbik részén (Gomba község közigazgatási területén) és közvetlen környékén 16 új lelőhelyet figyeltünk meg.

Csukás-major: A bányatelektől DK-re, a Gombai-patak völgyébe vezető völgy déli oldalán, a dombtető DK-i részén bronzkori és szarmata település nyomait, néhány késő középkori edénytöredéket találtunk kb. 200×170 m-es területen (18. lh.).

A bányatelektől DK-re, az ÉNy–DK-i irányú dombhát DK-i, ellaposodó részén levő alacsony kiemelkedésen őskori edénytöredék és késő középkori töredékek kb. 70–80 m átmérőjű területen jelezték a lelőhelyet (19. lh.).

A dombhát tetején, kb. 120×50–60 m-es területen kevés bronzkori(?) és szarmata edénytöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely kiterjedése bizonytalan (20. lh.).

A bányatelektől DK-re, a Gombai-patak völgyébe DNy felől torkolló völgy DK-i oldalán, meredek domboldal kb. közepén, egymás mellett, illetve fölött két, domboldalba vájt, kitapasztott fenekű kemence metszetét figyeltük meg. Leletet nem találtunk, a dombtetőt nem jártuk be (21. lh.).

Tetepusztá: A Gombai-patak ÉK-i partján, a patak-völgyben levő alacsony kiemelkedéseken és a völgyet ÉK-en határoló dombvonulat DNy-i oldalán újkőkori (DVK kottafejes), korai bronzkori, szarmata és Árpád-kori, késő középkori település ismert. A lelőhely középső részén, a domboldal lépcsős kiemelkedésén kevés embercsont, réti mészkődarabok és pelyvás téglatöredékek középkori templomot és temetőt jeleztek a felszínen. A lelőhely ÉNy-i kiterjedését nem sikerült pontosan meghatározni. A lelőhely Árpád-kori és késő középkori települését a középkori Tete faluval azonosítjuk. A lelőhely (5. lh.) kiterjedése 650×100–330 m.

A bányatelek K-i sarkánál, a patak-völgyet DNy-on határoló dombháton jellegtelen újkőkori edénytöredékeket, kovapengét, piros, festett provinciális edénytöredékeket gyűjtöttünk 650×80–240 m-es területen (6. lh.).

Az 5. sz. lelőhelyet K-en határoló vízmosás É-i végénél, dombhát tetején jellegtelen bronzkori cserepeket, néhány szarmata és késő középkori edénytöredéket találtunk kb. 300×100 m-es területen. A lelőhely DDK-i kiterjedését nem lehetett meghatározni (7. lh.).

A Gombai-patak völgyében, a patak ÉK-i partján levő alacsony kiemelkedésen bronzkori, szarmata, késő szarmata és Árpád-kori települést jelző edénytöredékeket találtunk kb. 230×70–80 m-es területen. A lelőhely kiterjedése bizonytalan (8. lh.).

A Gombai-patak völgyét ÉK-en határoló dombvonulat tetején, a tetepusztai temető É-i oldalánál egy-egy őskori és Árpád-kori edénytöredéket találtunk. A lelőhely kiterjedését nem lehetett vizsgálni (9. lh.).

A Gombai-patak völgyében levő ÉNy-DK-i irányú, keskeny magaslaton kevés avar és Árpád-kori edénytöredéket, állatcsontot találtunk, kb. 300×50–60 m-es területen (10. lh.).

A Gombai-patak völgyét ÉK-en kísérő dombhát tetején, kis területen néhány őskori, (újkőkori?) és avar edénytöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely kiterjedése bizonytalan (11. lh.).

A patak völgyét ÉK-en határoló dombhát ÉNy-DK-i irányú nyúlványán, kb. 300×170 m-es területen badeni és szarmata település nyomait, szórvány középső újkőkori kővésőtöredéket, sok badeni, kevés szarmata kerámiát, terra sigillata-töredéket találtunk. A lelőhely ÉÉNy-i kiterjedése bizonytalan (12. lh.).

A patak völgy ÉK-i oldalán, a dombvonulat ÉNy-DK-i irányú keskeny nyúlványán bronzkori telepre utaló, és szarmata edénytöredékeket gyűjtöttünk kb. 330×80–100 m-es területen (13. lh.).

A patak völgyét ÉK-en határoló dombvonulat ÉNy-DK irányú nyúlványán újkőkori, szarmata, avar és Árpád-kori település nyomait regisztráltuk kb. 500×70–170 m-es területen. (14. lh.)

Tetei szőlők: A Gombai-patak völgyét DNy-on határoló dombvonulat DNy-i oldalán néhány őskori és Árpád-kori edénytöredék került elő, kb. 150×70 m-es területen (15. lh.).

A dombvonulat középső részén kovapattintéket találtunk (16. lh.).

A dombvonulaton, a pataktól távoli, homokos kiemelkedésen őskori és késő középkori edénytöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely kiterjedése bizonytalan (17. lh.).

Várhegy: A gombai bronzkori földváltól Ny-ra és D-re elterülő dombtetőt helyszíni szemlével vizsgáltuk. A Gombai-patak völgyét DNy-on határoló, ÉÉK-en meredek (erősített) oldalú domb tetején főleg hatvani és késő vatyai edénytöredékeket gyűjtöttünk, kiszántott telepobjektumok hamus, paticsos foltjait, őrlőkötöredékeket, állatcsontokat figyeltünk meg. A lelőhely intenzív része a dombtető legmagasabb részétől ÉÉK felé a dombtető erdősített pereméig terjed. A lelőhely NyDNy-i kiterjedése nem egyértelmű (2. lh.).

A 2. sz. lelőhelytől NyÉNy-ra, ÉNy-DK-i irányú dombháton elszórtan találtunk újkőkori(?), bronzkori és néhány szarmata cserepet. A lelőhely DK-i harmadában kiszántott hamvasztásos sír hamvait, nagy edénytöredékeit és hiányos kisbögret (Vatya-kultúra) találtunk a helyszínen, a közelében további temetkezés felszínre került hamvait figyeltük meg. A lelőhely déli részén őrlőkövet találtunk. A lelőhely Ny-i és D-i kiterjedése bizonytalan. A 2. sz. lelőhelytől széles, enyhe mélyedés választja(?) el (22. lh.).

A Gombai-patak völgyét DNy-on kísérő domb DNy-i oldalán, egy DK-ÉNy-i irányú völgy kezdeténél kevés bronzkori(?) edénytöredéket találtunk egy kb. 80×50 m-es területen. A lelőhely kiterjedése nem volt meghatározható (23. lh.).

A terepbejárás leletanyaga a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

DINNYÉS ISTVÁN

163. Göd-Bócsaújtelep, késő római erőd

(Pest-megye) Ró

2005. augusztus 29. és szeptember 2. között a rögzített alaprajzi kitűzés stádiumában megakadt késő római erőd ÉNy-i falszakasza mentén fekvő, 2004-ben feltárt 37. szelvényt egy 8,8×4,3 m nagyságú szelvényrel tovább bővítettük. A tavalyi ásatás során ugyanis sok megválaszolatlan kérdés maradt az árokban feltárt szokatlan jelenség értelmezésével kapcsolatban. A 37. sz. árok egy olyan falszakaszt metszett, amelyben a tervezett erőd-fal külső és belső alapozási síkját kijelölő két párhuzamos kősor közötti – máshol bolygatatlan – felületet (a kijelölt alapárok vonalát) kövekkel és téglatöredékekkel teljesen kitöltötték. Feltételezhető volt ezért, hogy ezen a rövid szakaszon kiásták az erőd-fal alapárkát és megkezdték annak kitöltését is. Nem találtuk meg azonban azokat a szakaszokat, ahol megkezdték, és ahol abba hagyták ezt a munkafolyamatot.

Az erőd-fal vonalával párhuzamosan feltárt ideai szelvény részben megválaszolta, részben tovább növelte a kérdéseket és problémákat. A szelvény ÉK-i végében folyamatosan csökkent a kősorok közé került kövek és téglatöredékek mennyisége, majd azok teljesen el is fogytak. Ezen a rövid szakaszon szakadt meg tehát a két kősor közötti terület kitöltését célzó munkafolyamat. A belső kősoron kívül, az egykori római felszínen nagy mennyiségű ép és töredékes *sesquipedalis* falazótégla és kő feküdt, amelyet a két kősor közötti terület kitöltésére halmoztak fel, és amelyek elhelyezésére már nem került sor. A beépítésre előkészített építési anyag között viszonylag nagyszámú csonttöredéket találtunk, amelyek között emberi csontok is voltak. A szelvény DNy-i végében merőlegesen átmetsztettük a tervezett erőd-fal vonalát és kiderült, hogy a két kősor között nem ásták ki a tervezett alapárkot, csak az egykori római felszínre dobálták rá néhány sor vastagságban a köveket és téglatöredékeket. A megtalált jelenség ezért nem lehet az erőd falának alapozása, bár a két párhuzamos kősor között fekvő feltöltött terület valóban egy megkezdett alapozás benyomását kelti. Egyelőre még nem tudom megmagyarázni azt, miért volt szükség az alapárok vonalának látszólag értelmetlen kitöltésére, hiszen az alapárok kiásásakor a két párhuzamos kősor közül el kellett volna távolítani a felszínre bedobált köveket és téglatöredékeket.

MRÁV ZSOLT

164. Gödöllő, Öreghegy

(Pest megye) H

2005. szeptember 2-án értesítést kaptunk, hogy a Lázár Vilmos utca 103. (Hrsz.: 2462/12) alatti építkezésen emberi csontok kerültek elő. A telek a belterület É-i szé-